

Ugeskrift

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 41.

Lørdagen den 8de Oktober 1859.

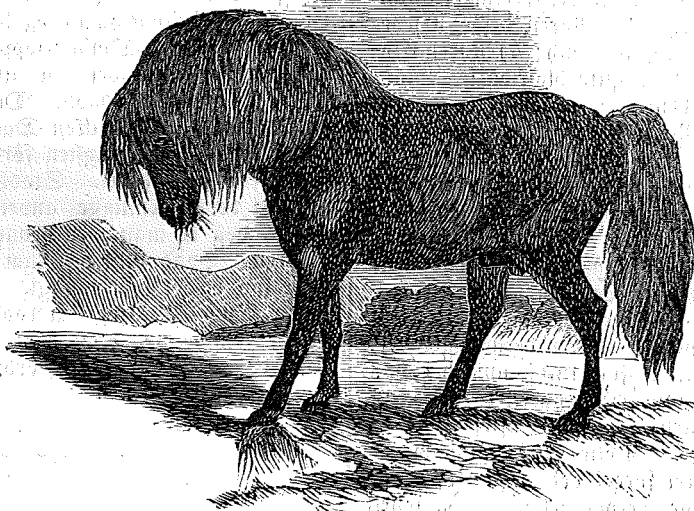
3^{die} Aarg.

Indhold.

Hesten. — Dyrsluet og Præmiepløiningen paa Safslund. — Indenlandske Esterretninger.

Hesten.

(Fortsættelse fra No. 40.)

Den engelske Pony.

For at Udbygten over Hesteracerne i England kan blive fuldstændig maa endnu nevnes Ponyen, smaa Hester, som paa Grund af sit karakteristiske Ydre har beholdt det engelske Navn ogsaa i andre Lande. Det er imidlertid ikke Hensigten i Enkelt- hederne at beskrive de mange forskjellige Ponsor- ter, men kun at angive dem.

Disse smaa Hester ere yderst forskjellige i Henseende til Former og Størrelse; enkelte ere næsten af samme Størrelse som en Araber, medens andre igjen lettelig kunne staa under Bugen af en Veddeløbshest. En af de mest bekendte Racer hører hjemme i Distriktet Connamara i Grevska- bet Galway paa Irlands Østyst. Paa Grund af dens Høide, som varierer mellem 6 og 8½ Kvarter, kunne sidstnevnte Dyr ansees som en Over- gang fra Hesten til de egentlige Poner. Deres brune Farve og enkelte af deres Former tilskrives

Mr. Low spansk Herkomst, ja han tror endog at de muligens nedstamme uden Blanding fra de stib- brudne Hester paa den spanske Armada.

Efter at have passeret Irland og St. Georgs- Kanalen treffe vi i Grevskabet Devon paa Ermoors- Ponyen, hvis Høide sjelden overstrider 7 Kvarter 1 Tomme. Denne Races Former vise tydeligen at vere forbedret ved Blanding med arabiske samt egne engelske Hingster. Disse smaa Hester, som hyppigst ere rødbrune eller graa, optreffes næsten i vild Tilstand i det Grevskab, de have Navn efter. De ere langt mere kendte end deres Naboer Dartmoor-Ponyerne. Endnu nordligere finde vi paa den vestlige Kyst af England først de velste Poner, som ogsaa fortjene at nevnes. I Skot- land støder vi paa den nordlige Side af Solway- bugten i Distriktet Galloway paa de saakaldte Galloway-Poner, kendte for deres Styrke samt

Sikkerhed paa Jorden. Ulykkeligvis ere Galloway-Ponierne nesten udryddede ved de hyppige Forsøg paa at forflorre deres Hvide. Længere Nord naa vi de skotte Bjerge (ighlands) og en Masse af smaa Der, hvor der virkelig findes Ponier, som svare til Navnet. Blandt disse Dverg-Heste ville vi nævne:

Shetlands-Ponien som selv er bekjendt paa Fjalllandet. Denne Race overgaar i Skotland alle øvrige i den nordlige Del af Storbritannien. Dens Hvide varierer mellem 4 Kvarter 3 Tommer og 5 Kvarter 5 Tommer. Enkelte af dem kunne anses som Arabere i formindstet Maalestok. Den Egenkab som især foreger de nordlige Hestes Verd er deres Lovlighed. De ere langt lettere at behandle end Sydens Ponier. De forstaa sig Heste ere for Exempel langt stærkere men ogsaa meget mere halflarrige. De skotte Ponier slutte sig snart til deres Herre, og følge efter ham i hans Velig ligesom Hunden, hvem den med Hensyn til Storrelse ogsaa ligner.

Hermed ender vor Udsigt over Hesten paa de britiske Der. Den deles i 5 distinkte Racer, Ponen ikke iberegnet, nemlig: 1) Fuldblodsracen (thorough bred) med sine Underarteringer (hunter, hackney etc. etc.); 2) Racen kaldet Cleveland-bay; 3) Racen Suffolk-punch; 4) Racen Clydesdale; 5) Racen old english black horse. Stashesten samt Kavallerihesten velges blandt de 2 første Racer; de 3 andre Racer benyttes kun ved Agerbruget samt for de tunge Lastvogne i Byerne.

Der staar nu tilbage at give et Overblik over Maaden, hvorpaa Hesten opdrættes og fødes i Storbritannien.

Spørgsmaalet om hvem der har den største Indflydelse, Hannen eller Hunnen, paa Fosteret, har bestjefitiget og bestjefitiger fremdeles alle Verdens Verde og Hesteopdrættere. Araberne, siges der, holde sig fornemmelig til Formfuldkommenhed hos Hoppen. Enkelte franske Hesteopdrættere have kun lagt Merke til Hannen, men som oftest have de været mindre heldige. Dette vigtige fysiologiske Spørgsmaal har været fore i det skotte Hollandselskab og Meningerne derom delte. Dog synes man at være kommen efter, at Hannen skyldes de udvendige Former, medens Hunnen bestemmer Temperamentet. Saaledes bliver Hoppen af ligesaa megen Vigtighed som Hingsten, thi den mest dannede Hest er Intet uden Kraft og Eggergi til at give den Liv og Bevægelse. De gode engelske Hesteopdrættere synes at holde fast ved denne Mening og ere meget forsigtige i Valget af Hopper. Dette hindrer dem dog ei i at foretrække en god Hingst for en god Hoppe og det af den Grund, at Hingsten under sin Levetid har Indflydelse paa flere hundrede Føl, medens Hoppens Indflydelse i det Høieste strækker sig til et halvt Sæns Dyr. En smuk Hingst kan indbringe sin Herre store Summer. Prisen for en Fuldblodshoppes Besædning af en god Hingst koster fra 20 til 40 Spd. (Det halve for en Haldblodshoppe). Jeg taler ikke her om disse Bunderne paa Norden, som ere blevne betalte med 200 Spd. pr. Føl. Dertil maa føies Betaling for Foder

i 6 Uger a 2 Maaneder dersom Hoppen forbliver hos Hingstens Eier under Bedekningen. Folk som have store Indbegninger eller Parfer tage ogsaa Hopper med Føl i Kost efter 2 Spd, pr. Uge samt særskilt Betaling for Havren. Enhver begribe at den nødvendige Betingelse for at opøffe gode Hester er at lade dem nyde Især i Ungdommen frisk Luft, Rum, Havn og Havre.

De engelske Hestestjonnere beklage meget at Hesten begynder at staa tilbage paa de britiske Der. Man forsømmer at opdrætte Føl og hengive sig til det mere indbringende Arbejde at fede Kvæg. Roen og Faaret sees nu paa de Stetter hvor forbum Følhopper gressede. Dog gives der endnu i England store Distrikter hvor Hestavlens har Fortrinnet. Blandt de mest bekjendte kan nævnes East-riding i Northshire hvor man opøffer udmerkede Jagtheste (hunters). Dette Strøg af England har et forholdsvis tørt Klimat gunstigt til at udvikle de glimrende Egenstaber som man søger hos Jagthesten. For at faa en Mening om dette Opdræt behøver man blot at besøge Markederne i Howden Beverley og North-Alterton. End bedre vilde man forvisse sig herom ved at besøge de fornemste Steder for Opdræt nemlig Hambleton, Middleham og Richmond. Der ser man med hvilken Omhu Hoppen behandles under og efter Fødselen idet den altid faar den bedste, tørreste, og rigeste Havn. Der faar man ogsaa et Indblik i, med hvilken Duellighed Opdrætteren forstaa at velge Hingsten for at modarbejde Hoppens Føl hos Føllet. Stashestens Opdræt kan ogsaa i det Besenligste anvendes paa Arbeidshesten, dog er man med denne mere sparsom med Havren. Hvad Luft og Rum angaar maa begge have faa meget som muligt. Hesteopdrættere som ingen Havn have søge at raade Bod herpaa ved at lade Følhoppen efter eget Lykke gaa ud i et Gaardsrum som staar i Forbindelse med Stalden.

(Fortætted.)

Dyrskuet og Premiopløiningen paa Hafslund.

Medens der paa andre Steder endnu arbejdes og mases for en Gang imellem at bringe et enkelt Dyrskue i Stand, der uagtet de udløvede Premiers Mengde og Storrelse ilmed er tarveligt nok (derom vidnede blandt andet Dyrskuet paa Næs i Høst); medens man med andre Ord i de fleste Amter endnu ikke er kommen videre end til at lokke Bønden frem, for i forsamlet Mengde at faa ham til at fatte, at der er Uvær i det Smaal om, at han maa pleie sine Dyr bedre i alle Henseender, medens altsaa NBGen i Jordbruget andetsteds ikke er stævet igjennem, — har Smaalenes Amt i Aar gjort et Skridt fremad for de øvrige Amter. Efter opstillede Regler har man der i Aar afholdt et Dyrskue i nesten hvert Sogn, og hvad der er endnu mere, alle Premiedyr ved

disse Stue forpligtedes til i September at møde ved et Hovedmøde paa Hafsland denne Høst. Ved det Udvalg, som her atter fandt Sted, var det naturligvis Meningen at vise samtlige Sogn, hvilke Dyr maatte anses for de bedste og hensigtsmæssigste for det hele Amt, medens Sognefuorne jo kun havde udpillet de bedste Dyr for det enkelte Sogn. Efter dette sidste Udvalg kan der altsaa nu bestemmes, i hvilke Retninger Dyrforedlingen bør gaa for sig, og Dyrettelsen af et Stamhold lændert maa formodentlig blive Frugten af den Omtanke og Enhed, hvormed denne for Landbovesenet saa vigtige Sag hidtil er drevet.

Ved Premiepløiningen, som ogsaa fandt Sted paa Dyrskuedagen, fremmodte som nedenfor opgivet, 19 Plogmænd, hvoraf de fleste førte sin Plog og sit Bete saaledes, at man kunde se, det ikke var for første Gang de lagde Premiefurer.

Hr. Proprietær Wiel paa Lundestad havde udstillet forskjellige Gaardsredskaber, hvoraf hans Haffelsmaskine efter en ny Fag og Turnipsfliserne, som efter sidste engelske Opfindelse leverede Rødfrugten saa fin, at den blandet med Haffelse ikke kan plukkes ud af Koen, vakte Folks Opmerksomhed.

I at kritisiere Domme, som erfarne og stedkyndige Mænd afgive, bør den tilreisende Tilskuer være meget varsom. Det er derfor ikke som Dadel, men kun som Momenter, Folk lagde Merke til, at vi nevnte en ved Hovedmødet premiebelønnet Ko (efter Sigende tilhørende Kaptein Hals i Trogstad). Dette Dyr var saa blotlet for ydre gode Merker, at det især ellers kjendte Godhed maa have skaffet det Plads mellem Udvalget. Ved Pløiningen bemærkedes ogsaa, at enkelte Plogmænd stadigt tog dybere Furer end andre, hvilket efter Jordartens og Jænnets Bestaafenhed kan være til forøget Gavn eller Skade for Plogens Gang.

Umiddelbart før Premieuddelingen holdt Hr. Dyrlege Lombrechts et længere Foredrag over Husdyrenes Røgt og Pleie; idet han fra Tribunen paa fremledte Premiedyr fremhevede for Forsamlingen den Bygning, de Merker og Egenstaber, som ere anerkjendte for de bedste. Han udtalte sig til Slut skarpt for, at der til Hornvegets Foredling ikke burde benyttes udenlandske Dyr, men gennem et Udvalg af vort eget Kveg strebe til dette Maal. Vi maa tilsaa, at der i Meningen om Foredling af vort Kveg ved uden- eller indenlandske Dyr nu herger et Virvar, hvorfra det er paalide, at Landmanden nu befries. Saavidt er man kommen, at man indser at ens eget ikke er det bedste, fordi man er Eier af det. Tidspunktet til gennemgribende Forbedringer er saaledes for Haanden; men hvis Vederne vise Afsløhed i Maaden, hvorpaa Forbedringerne skulle gennemføres, kan det beuelige Tidspunkt let tabes, og de spredte Anstrengelser af Private gjøres saa ufuldstændige eller bagvendte, at den hele Reform kommer til at lide derved. Vi gjentage derfor, at Smaalenenes Amt bør staa sig et Stamhold lændert, hvorfra med Tiden Smaalenene kan forsyne sig med Voldsdyr, der stikke sig bedst for denne Tragt af Landet.

Eierne af Hafsland Gaard havde ved denne

Leilighed ligesom tilforn imodkommet Landboforeningen ved at anvise Land for Pløining og Dyrskuet, ligesom Festsmaalidet var arrangeret i Hovedgaarden.

Den Plan, hvorefter Smaalenenes Amts Dyrskuer og Premiepløining foregaar, er nok ved at optages af andre Landboforeninger, og det er derfor vi i det følgende gjengive de Regler, som i saa Henseende der ere befulgte.

Bekjendtgørelse.

Efter Foranstaltning af Landhusholdningssekskabet for Smaalenenes Amt og med Tilfud af N. N. Præstegjelds Komunebestyrelse og Statskassen vil et Dyrskue og en Premiepløining blive afholdt paa Gaarden N. N. i N. N. Præstegjeld N. den Kl. N. Formiddag, hvorved følgende Præmier, bestaaende i smukt forarbejdede Spisestuffer af Selv til Værdi af lidt over 3 Spd. hver, ville blive uddelte:

For Hingst	Præmie.
= Hoppe	Do.
= Tyr	Do.
= Kjør	Do.
= Faar	Do.
= Evin	Do.

Ved denne Leilighed ville følgende Regler blive iagttagne:

- 1) Dyrenes Eier maa være bosiddende i N. N. Præstegjeld og de fremsendte Dyr have været i deres Besiddelse mindst 6 Maaneder for Udstillingen.
  - 2) Dyr, som kunne erholde Præmie, bør ikke alene være de bedste blandt de fremsendte Dyr, men ogsaa i sig selv værdige til Præmie, samt friske og ved nogenlunde godt Huld.
  - 3) Enhver, der vil fremsende Dyr til Modet, har senest Dagen forud for dette Afholdelse at gjøre Anmeldelse hos N. N. og lade Dyrenes Farve, Navn, Alder, Jødested, naar Kjørene sidst have kalvet m. m. indføre paa om hos Enhver af disse berørte Lister.
  - 4) Eierne af de Dyr, der ved dette Møde blive tildelt Præmie, ere, mod Godtgjørelse af Transportomkostninger, der betales af Landhusholdningssekskabet, pligtige at fremsende de premiebelønnede Dyr til Landhusholdningssekskabets Hoved-Dyrskue for det hele Amt, der i Mar vil blive afholdt paa N. N. den Kl. N. Formiddag, hvor disse indbyrdes ville konkurrere til flere udsatte Præmier af 3 og 4obbelte Værdi af de ved dette Møde uddelte.
  - 5) Ved Bedømmelsen tages alene Hensyn til de Egenstaber ved Dyrene, som Bedømmelseskommissionen kunne se og erfare.
- For at anses præmieverdige maa:
- 1) Heste være mindst 9 Kværter og 3 Tommer høie og fra 4 til 10 Aar gamle.
  - 2) Ved Bedømmelsen vil følgende Egenstaber blive taget i Betragtning: Farven maa i Almindelighed helst være brun, mørkebrun eller sort uden betydelige Aftegn; — Hovedet forholdsvis lidt med

spidsformede og velstillede Dren, store Dine og vide Næseborer; — Halsen maa have passende Reising og være bred men helst sin ved dens Forening med Hovedet; — Kroppen maa være fyldig, stærk og smukt afrundet; — Benene maa være særdeles stærkbyggede, velstillede, brede og tørre, ligesom Hovrene maa være veldannede og stærke. Derhos maa Dyrets Bevægelser være regelmæssige, kraftfulde og udholdende samt Pusten let.

b. Tyre maa være mellem $1\frac{1}{2}$ og 4 Aar gamle. Ved Bedømmelsen tages i Betragtning at de ere velbyggede, have gode Melketegn og at de ere faldne efter gode Melkesjor. Derfor det lader sig gjøre, ønskes Modrene foreviste ved Siden af de udstillede Tyre.

c. Kjør maa ikke være over 10 Aar gamle. Ved Bedømmelsen tages Hensyn til at de ere velbyggede og have gode Melketegn, fornemmelig tynd og smidig Hud, udmærkede Melkeaarer samt stort Melkespeil.

d. Jaar konkurrete kun i Flok af mindst 3 Stykker, nemlig Bøder og 2 Sauer. Ved Bedømmelsen eftersees, at de have god Legemsbygning og at Racen foruden at give meget og godt Kjød producerer til Husbrug tjenlig Uld.

e. Svin maa ikke være yngre end 9 Maaneder og konkurrete kun i Par, nemlig Raane og So. De bør have langstrakt, bred og rund Legemsbygning, fint Hoved og korte Ben.

6) Om der ikke fremmoder tilstrækkelig præmiebygtige Dyr af en eller flere Klasser (t. Ex. Jaar eller Svin), vil de for disse bestemte Præmier blive uddelt til Dyr af andre Klasser, forsaavidt dertil maatte være Anledning.

For Præmiepløiningen

udsættes under efternævnte Regler følgende Præmier, der tildeles i Solvspectes:

1 Præmie	4 Spd.
1 Do.	3 —
1 Do.	2 —
1 Do.	1 —

1) Til at konkurrere ved Præmiepløiningen stædes kun almindelige Tjenestedrenge og Sønner af Landalmuen Afgang, der ikke have gjenemgaaet Lære ved nogen Landbrugsstole.

2) Pløiningen foretages paa Gronjor med Plov forspændt med 2de Heste eller Orer, og skal udføres saavidt mulig i saadanne Dimensioner og paa saadan Maade som den instruktive Pløier (der under Præmiepløiningen fungerer som Dommer), inden denne tager sin Begyndelse, foreviser ved at pløie en Teig.

Dyrene, der fremfendes til Mødet, maa være forsynet med forsvarlige Bindsler og skulle fremmøde Kl. N. Morgen, ligesom de Pløiere, der ville deltage i Præmiepløiningen, maa frem-

møde med sine Plove Kl. N. Morgen for at trække sit No. og faa sin Plads anviset.

Reglement for Pløiningen.

Pløiningen sker paa Gronjor paa følgende Maade:

1) Rygningen foretages efter de udstagede Linier, hvor Pløieren begynder med at optage en smal, tynd Fure, ovenpaa hvilken de to næste Plovstrimler, der danne Rygningen, skulle møde hinanden med 1 a 2 Tommers Afstand mellem deres underste Hjørner.

2) Naar Rygningen er færdig, standser Pløieren, til der gives Signal til Pløiningens Fortsættelse, og enhver Pløier kører da den Teig, der ligger imellem hans egen Opfuring og den nærmeste Opfuring til Benstre, altsaa mellem No. 1 og No. 2, eller No. 2 og No. 3 o. s. v., og vedbliver med Pløiningen til blot 2 Strimlers Bredder staar tilbage, hvorpaa han atter standser.

3) Paa givet Signal begynder nu Optagningen af de 3 sidste Furer saaledes:

a. Den første Fure tages grund, men temmelig bred.

b. Den anden Fure tages 2 Tommer dybere, forat Ploven kan faa Støtte mod Landsiden, og bliver ofte ligesaa dyb som bred.

c. Der staar nu blot en trekantet Spids Jord tilbage uden Gronsvær, som optages med en 4 Tommer dyb Muldfure, der maa lægges til samme Side som den sidste Fure, for at støtte denne fra at falde tilbage, folgelig maa Ploven, førend Muldfuren optages, kjøres tom tilbage til den anden Ende af Marken.

4) De første 2 eller 3 Rygningsstrimler kunne tages til hvilken Dimension Pløieren selv vil, men for den øvrige Pløining, med Undtagelse af de 2 sidste Furer og Muldfure, skal 10 Tommers Bredder og $6\frac{1}{2}$ Tommers Dybde samt Strimmelen retvinklet være normalt Maal.

5) Kun Plove med 2 Trækdyr maa benyttes.

6) Ingen maa under Pløiningen modtage Hjælp eller Undervisning af nogen anden Person, ligesom Tilsynsmændene ville afholde Enhver fra at adspredde Pløieren under Arbejdet, eller gaa foran Hestene.

7) Ingen maa begynde Arbejdet før paa givet Signal.

8) Mindst $\frac{1}{2}$ Time før det fastsatte Klokket indfinde Pløierne sig paa deres nummererede Pladse, og forsynes med enslydende No. paa sin Person, sin Plov og sine Heste. Ved givet Signal begynder Rygningen.

Regler for Bedømmelsen.

A. Naar Rygningen er pløiet sammen, gaa Dommerne over Marken, og give Karakterer fra 1 til 6 for Rygningen, hvorpaa Signal gives til Pløiningens Fortsættelse.

B. I den Tid, der ligger imellem den tilendbragte Rygning, og indtil blot 2 Strimlers Bredder staar tilbage, gaa Dommerne 3 Gange

over Marken, En i hver Ende og En paa Midten, (for hver Gang omstiftes Plads mellem dem) og gives en Karakter fra 1 til 6 hver Gang for hvert Nummer.

C. For Oplægningen af de 3 sidste Furer gives en Karakter fra 1 til 6.

D. De 5 Karakterer lægges sammen, det udfomne Tal divideres med Karakterernes Antal, nemlig 5, hvorefter den Karakter udfommer, hvorefter Præmierne uddeles, saa at det mindste Tal erholder den største Præmie o. s. v.

Ved Hovedmødet paa Hafsund den 26de September fremmodte de ved de specielle Præstegjeldsdyrstuer prisbelønnede Dyr.

Bedommelseskommissionen tilkjendte følgende Dyr Præmie, nemlig:

For Hingste:

1ste Præmie for Hingst uddeltes ikke.

- 1) 2den Præmie til en mørkebrun Hingst, 5 Aar gammel, 9 Kvarter 5 Tommer hoi, tilhørende Anders Nielsen Klavestad fra Skjeberg.
- 2) 2den Præmie til en sort Hingst, 5 Aar gammel, 9 Kvarter 4 Tommer hoi, tilhørende Anders Diestad fra Trygstad.
- 3) 2den Præmie til en brun Hingst, 4 Aar gammel, 9 Kvarter 4 Tommer hoi, tilhørende Ole Boberg Tarpum i Berg Sogn.
- 4) 2den Præmie til en sort Hingst, 8 Aar gammel, 9 Kvarter 3½ Tomme hoi, tilhørende Bjørnstad Børby i Jd Præstegjeld.

For Hopper:

- 1) 1ste Præmie til en rød Hoppe, 9 Aar gammel, 9 Kvarter 5 Tommer hoi, tilhørende Jens Willasen, Røstads i Raade.
- 2) 1ste Præmie til en mørkebrun Hoppe, 9 Aar gammel, 9 Kvarter 4 Tommer hoi, tilhørende Christian Christensen Søreng i Edsberg Præstegjeld.
- 3) 1ste Præmie til en brun Hoppe, 9 Aar gammel, 9 Kvarter 4½ Tomme hoi, tilhørende Anders Kirkeby i Trygstad Præstegjeld.
- 4) 1ste Præmie til en blak Hoppe, 8 Aar gammel, 9 Kvarter 5 Tommer hoi, tilhørende Peer Bøe Gjølstad i Raffestad.
- 5) 1ste Præmie til en brun Hoppe, 6 Aar gammel, 9 Kvarter 5½ Tomme hoi, tilhørende Guldbrand Ramberg i Rygge Præstegjeld.
- 6) 2den Præmie til en brun Hoppe, 7 Aar gammel, 9 Kvarter 5 Tommer hoi, tilhørende Ole Dpstad i Rygge Præstegjeld.

For Tyre:

- 1) 1ste Præmie til en muset Tyr, 4 Aar gammel, tilhørende Proprietær Wærensfjold Rjølber i Dnsø Præstegjeld.
- 2) 1ste Præmie til en rød Tyr, 2½ Aar gammel, tilhørende Mathis Andersen Namodt i Skjebvedt Præstegjeld.
- 3) 1ste Præmie til en rød og hvid Tyr, 2½ Aar gammel, tilhørende Johan Dphuus i Borge.
- 4) 2den Præmie til en rød og hvid Tyr, 2½ Aar gammel, tilhørende Hans Strand i Berg.

For Kjør:

- 1) 1ste Præmie til en rød og hvid Nyrshire-Ko,

9 Aar gammel, tilhørende A. Wiel, Riisshaugen i Jd Præstegjeld.

- 2) 1ste Præmie til en rød og hvid Thelemarks-Ko, 6 Aar gammel, tilhørende Vorrregaards Eiere.
- 3) 1ste Præmie til en rød og hvid Ko, 7 Aar gammel, tilhørende Konsul Legaard i Glemminge.
- 4) 1ste Præmie til en rød Ko, 9 Aar gammel, tilhørende Hafsunds Eiere.
- 5) 2den Præmie til en rød og hvid Thelemarks-Ko, 8 Aar gammel, tilhørende Proprietær Wiel, Lundestad i Berg Præstegjeld.
- 6) 2den Præmie til en rød Ko, 6 Aar gammel, tilhørende Kaptein Hals, Stronæs i Trygstad Præstegjeld.
- 7) 2den Præmie til en mørkerød Ko, 9 Aar gammel, tilhørende Jens Jørgensen Borge i Borge Sogn.
- 8) 2den Præmie til en rød og hvid Ko, 9 Aar gammel, tilhørende Pastor Heirdal i Aremark.
- 9) 2den Præmie til en lyserød Ko, 5 Aar gammel, tilhørende Hans Egeberg i Trygstad.
- 10) 2den Præmie til en mørkerød Ko, 5 Aar gammel, tilhørende Svenneby i Spydeberg Sogn.

For Faar:

- 1) 2den Præmie til en Flok Faar, bestaaende af en Bøder og 2 Moderfaar, tilhørende Kaptein Døsen i Edsberg Præstegjeld.
- 2) 2den Præmie til en Flok Faar, tilhørende Anton Gullerud fra Trygstad Præstegjeld.

For Svin:

- 1) 2den Præmie for Raane og So tilhørende Pastor Kjønik i Skjebvedt.
- 2) 2den Præmie for Raane og So tilhørende Proprietær Poulsen paa Mustorp i Edsberg Præstegjeld.

Som Prisdommere fungerede Dhr. Dyr-læge Schau fra Frederikshald, Dyr-læge Olsen fra Frederikshald, Dyr-læge Melby fra Trygstad, Dyr-læge Lambrechts fra Sarpsborg, Gaardbruger Anton Gullerud fra Trygstad og Gaardbruger Ole Groselien fra Borge.

Til Konkurrence ved Møtningen fremmodte 19 Møiere, hvoraf følgende tilkjendtes Præmie:

- 1ste Præmie tilkjendtes Møieren No. 19, Svend Andersen fra Raade Præstegaard.
- 2den Præmie Møieren No. 10, Ole Hansen Alvim fra Tunø.
- 3die Præmie Møieren No. 7, Petter Nilsen Bisseberg fra Skjeberg.
- 4de Præmie Møieren No. 8, Aron Andersen fra Berg Præstegaard.
- 5te Præmie Møieren No. 5, Hans Jensen Naalum i Skjeberg.
- 6te Præmie Møieren No. 13, Lars Larsen fra Torpum i Berg.

Som Prisdommere fungerede Agronom Wilsson, Agronom Stenstrøm og Agronom Egstrøm.

Indlandet.

Christiania. Under 3die ds. har det beha- get H. S. Majestæt Kongen at bestemme: 1) At der naadigt befales medfat en Kommission for paany nærmere at undersøge Spørgsmaalet om Grundlo- ven er til Ginder for i nogen Retning eller for no- gen Del i vor Rettergang at bringe Jury til An- vendelse, samt for, under Forudsætning af, at dette maatte bevares bekræftende, at afgive Betænkning om, hvilken Forandring af herved i Betragtning kommende Bestemmelser i Grundloven der i dette Tilfælde, under behørigt Hensyn til sammes § 112, maatte være forud at søge tilveiebragt; 2) at til Medlemmer af denne Kommission udnævnes; Stats- raad Etang, Høiesteretsassessorerne U. U. Mjøsfeldt og Meldahl, Amtmand Wall, Professor Schweigaard, Høiesteretsadvokat Dunfer, Erveretsfogeder Ever- drup, Kjøbmand Schwarz, Gaardbruger Vallstad og Lensmand Enge; 3) at H. S. Majestæts Resolution af 14de f. M., denne Dag betreffende, samt nærvæ- rende Resolution, befales meddelt Stortingets Præ- sidiumskab.

— Bladet „Særpen“ melder om H. S. Maj. Kon- gens Ankomst til Hafslund. Onsdag ankom H. S. Maj. med Følge til Sannesund først Kl. 9 Aften, og blev der modtaget af den konstituerede Amtmand, Generalmajor Fleischer, Adjutanten Ritmester Næs- ser, Frederikshalds og Frederikstads Formandskaber, samt flere af disse Byers og Omegnens Embeds- mænd. Efter endt Kur reiste H. S. Maj. derfra un- der Eskorte af 14 Bønder og vedkommende Lens- mand til Hafslund, hvor H. S. Maj. ankom Kl. 12 Midnat, hvor han blev modtaget af Statsraaderne Petersen og Blech, øverste Kammerherre Lovenskjold, Adjutanten Kapit. Grimsgaard, Foged Grundt og 3 af Hafslunds Ciere, Hr. Egeberg, Wegner og Kaye. Her var Alleen langs Veien og Gaardsplad- sen oplyst med Vegfakler, og over Indgangen stod i Transparent to modvendte C under en Krone. Torsdag Kl. 8 1/2 afreiste H. S. Maj. under lignende Eskorte til Christiania.

— Stortinget. Møde den 4de Oktbr. Fulds- magtskomiteen havde indstillet alle Fuldmagter til Antagelse. Den Generalpostdirektor Mjøsfeldts Ret til at tage Sæde i Thinget maatte der dog først debatteres; men Fuldmagten blev dog antaget gyldig med 71 mod 44 St. Alle de andre Fuldmagter antoges enstemmig. Dereser valgtes til Præsident i Stortinget Harbig (92 St.); Sekretær Enge (113 St.); Vicepræsident Wall (103 St.); Vices- sekretær Grave (106 St.). I 2delthinget valgtes til Præsident Bergh (42 St.) og til Sekretær Børresen (27 St.); Vicepræsident v. d. Lippe (18 St.) og Vicesekretær Mossige (27 St.). — Den 5te hold- tes Møde for lukkede Døre i Anledning af en Udres- ses Vedtagelse.

— Stortingets høitidelige Aabning foregik paa Torsdag den 1ste. En Deputation modtog H. S. Maj. Kongen og Høifskamme holdt følgende Throntale:

Gode Herrer og Norske Mænd!

Eiden Jeg sidst besøgt mig i Eders Midie, har en tung Sorg rammet Os. Det Norske Folk

har sørgt med Mig over en elsket Konges og Fa- ders Dødtgang, og Min første Søn til Eder ved Dødt Hensyn indeslutter Min Dybe og inderlige Tak for denne Eders Deltagelse, ligesom Min første Hand- ling blandt Eder skal være den i Eders Paahør at gjentage den Ed, Jeg skriftligen allerede har afsagt som Eders Konge, og som har beseglet det Vaand, der allerede forlængst har fastet Mig til det Norske Folk:

„Jeg lover og sværger at vilje regjere Konge- riget Norge i Overensstemmelse med dets Kon- stitution og Love; saa sandt-hjælpe mig Gud og Hans hellige Ord!“

Maas Gud forlene Mig Kraft til at indløse denne Ed som det blev Min forevigeede Fader givet at indløse. Ret og Sandhed havde han sat til Maal for sin Etyrelse, og Ret og Sandhed vidne i Forening med Hans Folks Taknemmelighed, hvor utrætteligt han stræbte mod sit Maal, og hvorledes han naaede det.

For Mig og for Hans Folk er det en Trost i Sorgen over Hans Tab at se tillage paa de lykkes- lige Aar af indre Udvikling og ydre Fred, som han med sin Visdom og Erfaring beredte de tvende Brodersfolk, hvis Forening han befaled med lige Omhu for Begges gjensidige Rettigheder; men i dette Tilbageblik er for Mig og for Hans Folk et mindre en alvorlig og manende Opfordring til at vedblive den samme Vel, som han har betegnet Os, og som, naar Konge og Folk vandte den sammen, fører til indre Etyrke og den deraf følgende Agtelse for Os selv og Agtelse af Andre.

Som Min forevigeede Fader i sin første Hens- vendelse til Norges Storting trygt byggede paa Visheden om hos Nationens udkaarede Mand at finde det ægte Fædrelandsfind, den Samdrægtighed, den oplyste og kræftfulde Distand, der er fornøden for Samfundets Udvikling, saaledes støtet sig med samme Tryghed paa, at Norges valgte Mand skulle tilstaa Mig og Min Regjering med lige Trofasthed, med lige redelige Vilse i at fremme Alt, hvad der kan bidrage til at sprede Lykke og Velvære over Samfundet, til at opretholde Eders Frihed og Uaf- hængighed og til at bevare Uroefrygt for Loven; thi med Lov skal Land bygges.

Lad Os derfor med forenede Anstrængelser hens- vende Vor Omro og paa Fremtiden og fortsætte den Udvikling, som Fortiden har overleveret Os. Den Erfaring, hvilken snart et halvt Aarhundrede har skaffet, berettiger Os til Forhaabninger om For- synets vedvarende Bøifsnælle af vore Bestræbelser, og det Norske Folk skal med den trofaste Kjærlighed, der har givet sit Kongehus i Arv ligesom dets Høie Etister, med den oprigtige Tillid og Hengivenhed for Fostbrodersfolket, der ere Foreningens sande Etyrke, og med den fremadstræbende Kraft, som bor i dets Indre, vedblive at arbejde mod det Maal, som er et ædelt Folk værdigt: Oplysningens Udvikling, Samfundordenens Befæstelse og Udbredelse af Lykke og Tilfredshed til alle Samfundslivets Delo. Mig skulle I altid finde paa denne Eders Vel.

Med Glæde skulle I modtage den Meddelelse, der vil blive Eder afsort om Kongehusets Tilvæxt ved Min Brodersøns Fødsel, og i denne lykkelige Be-

givenhed, hvorved Arvefølgen er yderligere betrygget, ser et nyt Bevis paa Forsynets Naade.

Saa vel, ved Min Troenssigelse som senere har Jeg modtaget de mest tilfredsstillende Bewiser paa samtlige udenlandske Magters venkabelige og forekommende Sindelag.

Beretningen om Rigets Tilstand vil gjøre Eder bekendte med hvad der vedkommer Statsstyrelsens Gang og Landets Fremskridt, siden I sidst vare samlede, og med de Forslag og Meddelelser, som ville blive Stortinget forelagte, skal jeg henlede Eders Opmærksomhed paa hvad der under denne Stortingens Møde er nødvendigt eller ønskeligt til det Almindeliges Vel at faa udført eller forberedt.

Jdet Jeg herved erklærer Norges Stortingens Forhandlinger aabnede, anraaber Jeg Forsynet om at lede og velsigne Eders Arbejder, forstikkende Eder om Min hele Kongelige Yndest og Bevaagenhed.

Efterat derpaa Beretningen om Rigets Tilstand af Hs. Exc. Statsministeren var oplæst, besvarede Stortingets Præsident Hørbig Trontalen med følgende Ord:

Naadigste Konge!

Dybtglæde paa Norges Throne, fra hvilken Deres Majestæts Fader stiftet og begræbet nys nedsteg i Graven, har Deres Majestæt nu i Thingstalen gjentaget Eder: at ville regjere Kongeriget Norge i Overensstemmelse med dets Konstitution og Love. Det norske Folk talter Gud, at det kan være forvisset om, saaledes vil Deres Majestæt regjere, at det er Deres oprigtige faste Villie, at Landet med Lov skal bygges. Gud styrke Deres Majestæt dertil, hans Naade lede ogsaa Folkets udklaarede Mænd, med hvem Kongen skal bygge, at de maa staa faste ved hans Side i gode og onde Dage, med Visdom og Kraft bistaa ham i hans Virken for Norges Vel.

Forsamlingen indbragte derpaa med Præsidenten Duffet: Gud bevare Kongen, Fædrelandet og Broderriget!

Derpaa begav Stortingets Medlemmer sig i Procession ned til Palæet, hvor Præsidenten holdt følgende Tale:

Naadigste Konge!

Det er første Gang at Stortinget har den Ære at fremstille sig for Deres Majestæt som Norges Konge. Det er med vemodblandet Glæde Deres Majestæt og Stortinget denne Gang mødes. Deres Majestæts Tante dvæler ved den elskede hedengangne Fader, vor ved den ædle høisindede Konge, over hvis Bortgang det norske Folk saa oprigtigt har sørget. Han agtede dets Frihed og Retligheder; dets Vel var hans Maal, for det arbejdede han, vaagede han i gode Dage og i Tider fulde af Uro og Belymring. Derfor skal Kong Dskar leve i Normænds taknemmelige Gindring. Hans Minde skal være besigtet til sidste Slægt.

Men mindes vi med Vemod den bortgangne Fader, saa hilse vi i Folkets Navn med Glæde og Fortrosthed i Deres Majestæt Sønnen, den paa Tronen opstegne Konge. Deres Majestæt er ikke fremmed for det norske Folk og derfor kan det have, og det priser sig lykkelig ved at det ogsaa har, fuld Grund for sin Glæde og Tillid. De Dage ere ei glemt, da Deres Majestæt som Norges Bicerlonge

boede iblandt os, særdeles blandt Folket ved dets Kyster og i dets Dale. Da vandt Deres Majestæt Folkets Hengivenhed; da fattede det lyse Forhaabninger for Fremtiden, for den Tid, som nu er kommen. Folket kunde ei nære den Glæde og Tillid, hvormed det har hilset Deres Majestæt som sin Konge, dersom det ei var overtydet om, at Deres Majestæt vil søge Deres Belønning, næst i Bevidstheden om at have stræbt at opfylde Deres høie kongelige Pligter, i Folkets Kjærlighed. Deres Majestæt hae som Konge allerede givet os Bewiser derpaa. Vi talke Deres Majestæt for Deres første kongelige Hilse, vi talke Dem fordi De i et for Landet vigtigt Anliggende har lyttet til Folkets Duffet, har villet at det skulde overveies og beredes af Konge og Folk i Forening.

Naadigste Konge! Folket, hvis Bønner har været opsendte for sit Kongehus i dets Prøvelses Tid, har med Glæde modtaget Budskabet om Deres Majestæts Brodersøns Fødsel; med Deres Majestæt ser det i denne lykkelige Begivenhed, et nyt Bevis paa Forsynets Naade. Vi frembære dets Lyfsonskning og bede, at den almægtige Gud vil tage den unge Prinds i sin Baretægt, at han maa opvære til Pryd for Kongehuset, til Glæde for Deres Majestæt og hans høie Forældre.

Vi bede Gud, at han af sin Naade vil afsænke Deres Majestæt mange Aar til at styre de forenede Riger, forlene Dem Visdom og Kraft til at fyldestgjøre Deres kongelige Kald, til Betsignelse for Deres Folk. Vi nedbede Herrens Betsignelse over Deres Majestæt Kongen, Hendes Majestæt Dronningen, Deres Majestæters Enkedronningerne og det hele kongelige Hus.

Herpaa behagede det Hs. Majestæt at svare: Mine Herrer!

Jeg talter Stortinget for de Følelser, det har udtalt for Mig. Jdet Jeg svarer Eder som Konge nu, efter Forsynets Kald, er det Sonnens Hjerte, som fremfor Drottens har det første Ord. Mindets Rune, hellig i Oldtiden, maa end højere agtes i vor Tid, hvis Gjerning ei er Stridens, men Fredens. Den saavede Hedengangne forstod gjennem Fredens Bevarelse at betrygge Selvsøndighedens frie Udvikling og vandt derved Ret til Folkets Taknemmelighed. Naar vi flue tilbage og sammenligne det Forgangne med Nutiden, saa viser selve Udviklingen af Landets indre Kraft mere end hvad Ord kan beskrive. Hvad Mig angaar, da knytter sig Min Taknemmelighed ikke mindre til Mindet end til den nærværende Stund. Ikke som en Fremmed starr Jeg her blandt Eder; vel kendt er Jeg Eder, som I Mig. Jeg agter ikke at bygge kommende Dage paa Diebliffets Indskydelser, men paa den faste Overbevisning, der vindes ved alvorligt Overlæg, og hvis Frugter ikke kan modnes uden redelig Selvsbevidsthed og ærlig Opfatning af det underste Baand, der skal sammenknytte Konge og Folk. Dagens Indtryk, hvor tydelige de end kunne synes at være, vil dog kun være lidet, sikre, saafremt ikke roligt Overlæg i Gjerningen følger dem.

J skal nu fra denne Stund paa det Norske Folks Vegne fatte Bestumning om vigtige Anliggender. J ville derunder stadigt have for Ære, at et

Band, jo mere det gaar fremad i sin Udvikling, kræver Ofre, hvilke det mangen Gang kan synes for Diebliffet tungt at yde, men som dog altid medfører den rolige Bevidsthed om at kjende og forstaa sin egen politiske Stilling og som Folge deraf være rede til individuelt at ofre, hvad den Almindelige har Ret til at kræve.

Misforstaaelse bør aldrig og kan aldrig findes mellem tvende Folk, som har samme løvbundne Frihed og samme Tro. Med fuld Tillid til Eder har jeg fattet det arvede Scepter, for med Guds Bistand, støttet af Folkets Hengivenhed, at følge den samme Bane, som hedengangne Fæder har vandret, uden Overmod, men ogsaa uden Frygt.

Idet Jeg for Medlemmerne af Norges Storting fornyer Udtrykket af Min egen og Min Slagts Eksejendtlighed, beder Jeg Eder, mine Herrer, Alle i Almindelighed og Enhver i Særdeleshed, at være forviskede om hele Min Kongelige Yndest og Bevaagenhed.

— Onsdag Aften holdt Studenterne et Fakkeltog til Ere for Hs. Maj. Kongen. Noget over 300 Studenter, hvoraf 100 Fakkeldræbere, togede fra Studenterfamunds Lokale Kl. 8 med Musik i Spidsen rundt Slotet ind i Slotsgaarden, hvor man danne sig i en Halvkreds med Sangforeningen i Midten. Samfundets Bestyrelse gik op til Hs. Maj. forat melde Studenternes Velkomsthilsen. Hs. Maj. gik dernæst ned i Gaarden, hvor da nedensaaende Sang af Henrik Ibsen blev affunget. Efterat Hs. Maj. havde talt nogle Ord, isæntes Kongesangen og flere Hurraraab, hvori den udenfor forsamlede uhyre Mennekesmasse deltog. Toget gik derpaa gennem Slottets Portal ud paa Slotspladsen, hvor alle Fallerne kastedes sammen i et Baal og Toget østblikkelig sprængtes af den tilstormende Mennekesmasse, som nu ei længere holdtes borte af Frygten for de farlige Fakler. Trængslen var overordentlig; man antager, at herved en Fjerdepart af Byens Befolkning var paa Benene.

Andens Hird, den ligende, den unge,

Hilser Norges Drot!

Brand i Bringe lokker Kvad paa Tunge,

Udler Baat og Slaat.

Derfor kommer vi i Flok og Folge,

Gjæster Dig med Kvad,

Rister paa Studentens Mindeblad

Runer, som ei Tidens Tand skal dølg.

Arven har Du efter Døear taget,

Taget Arv og Sjæld

Efter ham, som heiste Treetødsflaget

Over Norges Fjæld.

Kongearven vil Du tro bevare,

Den er rig og stor,

Rammer Folkets Kjærlighed i Nord.

Kongegjælden vil Du engang klare!

Du vil klare den og aldrig glemme

Døears stærke Død:

„Strid har ei blandt Nordens Stammer hjemme;

Der kun Brødre bor!”

Kun med Frimands Net og Frimands Gyne,

Paa sin Dødsgrund,
Kan de samlet staa i Fredens Stund,
Som i Stridens store Vigridsævnel

Gaa da foran, Konge, vi skal følge
Flagets løste Dug!

Vore Brødre bagem Bærg og Bølge
Har den samme Sug.

Se, paa Dig er Nornens Døe rettet:

Din er Daaden nu, —

Vort er Haabet: Aldrig svigter Du
Hvad dit Kongeord har os forjættet!

— Hs. Maj. Kongens Afreise er bestemt til at foregaa Torsdag Formiddag med Extratran til Kjøbenhavn. Kongsvinger skal da være det første Natterkvarter. Der siges, at Hs. Maj. vil komme til Norge igjen i November Maaned.

— Samtlige Stortingets Medlemmer vare af Hs. Maj. Kongen indbudne til Middag paa Slottet Torsdag Aften Kl. 5.

Tillægsgrise.

4 a 5 Stkr. uftaarne Ornegrise af den engelsk-chinesiske Race, 11 Uger gamle, kunne bekommes for 6 Spd. Stykket, naar man med første Post henvender sig til Kasserer Samuelson pr. Kongsberg. Dyrene kunne med den ordinære Express komme til Christiania eller Drammen.

Christiania Kornpriser.

Indenlandsf

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ a 5 $\frac{1}{2}$ Spd. Intet solgt.

Rug, 16 $\frac{1}{2}$ a 17 $\frac{1}{2}$.

Bug, 11 $\frac{1}{2}$ a 14 $\frac{1}{2}$.

Havre 8 $\frac{1}{2}$ a 9 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Udenlandsf

Rug østersøst 17 $\frac{1}{2}$.

Rug dansk 15 a 16 $\frac{1}{2}$.

Bug 2radigt 15 $\frac{1}{2}$ 18 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$.

Erter 4 a 4 $\frac{1}{2}$ Spd.

Hvede 4 $\frac{1}{2}$ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjøbmd. 6 $\frac{1}{2}$ Spd. pr. Lb.

Sild, stor Mid. 6 Spd. pr. Lb.

Sild, smaa do. 5 Spd. pr. Lb.

Sild, stor Christ. 4 Spd. pr. Lb.

Sild, smaa do. 13 a 14 $\frac{1}{2}$ pr. Lb.

Storfet 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 1 Spd. pr. Bog.

Middelfet 3 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.

Smaafet 2 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 3 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.

Rebsfæter 6 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.